

2021. gada 16. jūnijā

**Starpposma ziņojums
par sociālā darbinieka un sociālā mentora pakalpojumu nodrošināšanu
patvēruma meklētājiem un personām ar bēgļa vai alternatīvo statusu
laika posmā no 2020. gada 1. decembra- 2021. gada 31.maijam**

I. Vispārīga informācija

Biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts” (turpmāk tekstā - LSK), pamatojoties uz 2019. gada 4.novembra iepirkuma līgumu Nr. S-SIF-2019-22 par „Sociālā darbinieka un sociālā mentora pakalpojumu nodrošināšanu patvēruma meklētājiem un personām ar bēgļa vai alternatīvo statusu”, sniedz sociālo mentoru un sociālo darbinieku pakalpojumus patvēruma meklētājiem, personām ar bēgļa vai alternatīvo statusu Patvēruma meklētāju centrā, Muceniekos (turpmāk – PMC), Ropažu novadā un ārpus tā – visā Latvijas teritorijā.

LSK nodrošina sociālā darbinieka un sociālā mentora pakalpojumus patvēruma meklētājiem, bēgļiem un personām ar alternatīvo statusu no 2019. gada 1.decembra – 2022. gada 30.novembrim, saskaņā ar noslēgto līgumu.

Laika posmā no 2020. gada 1. decembrim līdz 2021. gada 31. maijam apkalpoti 105 klienti (52 klienti no iepriekšējā perioda un 53 unikālie klienti), pakalpojuma nodrošināšanā iesaistīti 2 sociālie darbinieki un 8 sociālie mentori, izņemot 2020. gada decembri, kad tie bija 2 sociālie darbinieki un 6 sociālie mentori.

Pakalpojuma sniedzējs:

Biedrība “Latvijas Sarkanais Krusts”

Kontaktpersona:

Uldis Līkops, biedrības “Latvijas Sarkanais Krusts” ģenerālsekretārs, tel. 67336651, e-pasts: secretariat@redcross.lv

LSK ir biedru un brīvprātīgo organizācija, kas attīsta un pilnveido savu darbību un piedāvātos humānos pakalpojumus cilvēkiem, kam palīdzība nepieciešama visvairāk. LSK ir uzkrājis ilggadēju pieredzi darbā ar sociālās atstumtības riskam pakļautajām iedzīvotāju grupām Latvijā – individuāliem klientiem, grupām, ģimenēm ar bērniem, trešo valstu valstspiederīgajiem, patvēruma meklētājiem, bēgļiem, personām ar alternatīvo statusu u.c., tādējādi sekmējot klientu krīzes situācijas pārvarēšanu un veicinot šo personu iekļaušanos sabiedrībā. Saskaņā ar Starptautiskās Sarkanā Krusta un Sarkanā Pūsmēness kustības pamatprincipiem, LSK sniedz palīdzību cilvēkiem, nešķirojot pēc tautības, rases, statusa sabiedrībā, ticības vai politiskiem uzskatiem, saglabājot neitralitāti un veicinot humānismu – atvieglot cilvēku ciešanas, aizsargāt dzīvību un veselību, nodrošināt cieņu pret cilvēku, veicināt savstarpējo sapratni, iecietību un sadarbību.

Starpposma ziņojums izstrādāts par periodu: no 2020. gada 1. decembra līdz 2021. gada 31. maijam.

Pakalpojuma mērķis:

Veicināt patvēruma meklētāju un personu ar bēgļa vai alternatīvo statusu pilnvērtīgu sociālekonomisko iekļaušanos, mazinot šķēršļus nodarbinātībai un sekmējot integrāciju sabiedrībā.

II. Mērķa grupas portrets

Pakalpojuma mērķa grupa: patvēruma meklētāji un personas ar bēgļa vai alternatīvo statusu, kas nepārsniedz 12 mēnešus pēc šī statusa iegūšanas dienas, pēc patvēruma lūguma izskatīšanas perioda, kas var ilgt no 3 līdz 12 mēnešiem, Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde (PMLP) paziņo pieņemto lēmumu. Ir iespējami trīs lēmumu veidi: pirmais - atteikums piešķirt statusu, otrais - piešķirt alternatīvo statusu (no viena gada un atkārtoti līdz 5 gadiem, bēgļa statusu (uz pieciem gadiem).

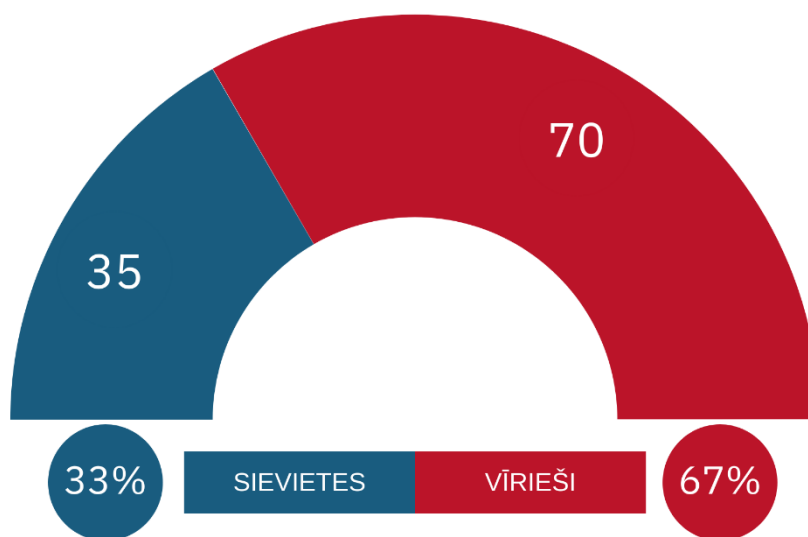
No jauna pakalpojums uzsākts sniegt 53 unikāliem klientiem, no kuriem 31 indivīds un 7 ģimenes ar bērniem. No iepriekšējā pusgada pakalpojums turpinājās 52 klientiem, no jauna tika sastādīti 38 Sociālekonomiskie iekļaušanas plāni (SEIP). Pabeigts pakalpojums nav nevienam klientam, pārtraukts 32 klientiem (par iemesliem lūdzu sk.8.lpp., V nodaļā).

Daudzos gadījumos šie cilvēki ierodas no valstīm, kurās notiek konflikti vai karadarbība. Daudzi no viņiem ir bijuši liecinieki vardarbībai vai cietuši no vardarbības un spīdzināšanas, ir zaudējuši tuviniekus un sociālā atbalsta tīklu, pieredzējuši psiholoģiski sarežģītu un traumatisku migrācijas procesu. Lai gan pirmie iespaidi pēc ierašanās valstī, kurā viņiem ir cerības iegūt alternatīvo vai bēgļa statusu, parasti ir saistīti ar atvieglojumu un cerībām, ka ir iegūts drošs un mierīgs patvērums, pēc ierašanās jaunajā mītnes valstī šiem cilvēkiem ir jāpiedzīvo gan sarežģītas juridiskās procedūras, gan jāmēģina iejusties jaunajā valodas un kultūras vidē. Tas bieži rada frustrāciju un liek zaudēt cerības un ilūzijas, īpaši pēc tam, ja ir saņemts statusa pieprasījuma atteikums. Ja tomēr statuss ir saņemts, šīs personas bieži saskaras ar sociālo un ekonomisko nevienlīdzību, sociālo atstumtību. Ir jāņem vērā, ka šī nav viendabīga cilvēku grupa, tajā pastāv liela kultūru un iepriekšējās pieredzes daudzveidība, dažādi izglītības līmeņi, tostarp augstākā izglītība, bet nereti arī analfabētisms, darba pieredzes un angļu vai krievu valodas zināšanu trūkums, kas sarežģī sociāli ekonomisko iekļaušanos.

III. Apkalpoto klientu skaits

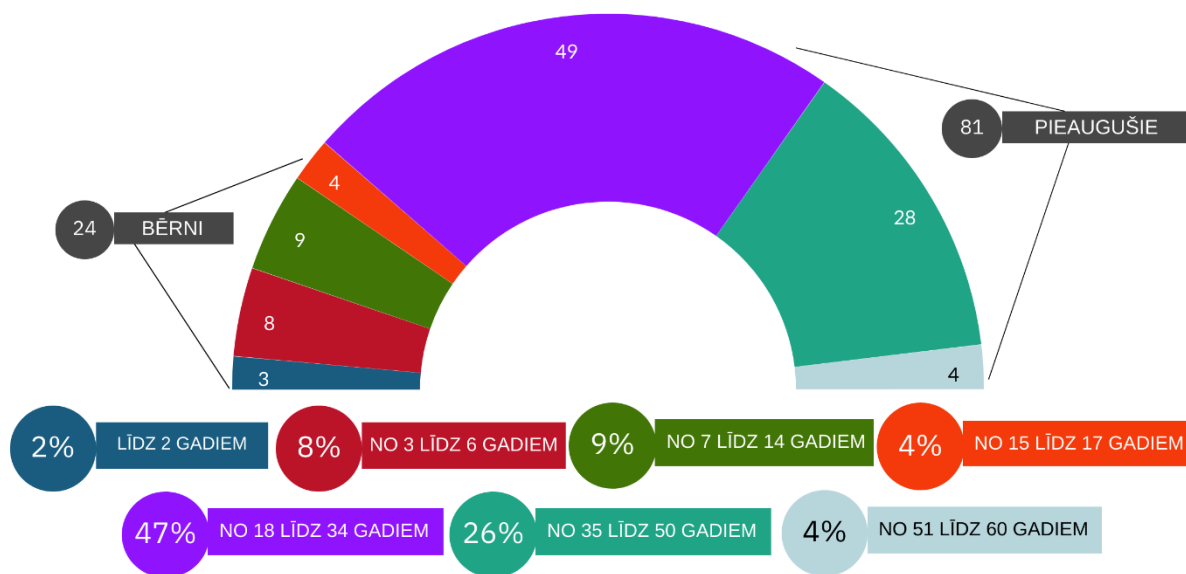
Kopā visā periodā **apkalpoti 105 klienti**, no tiem **35 sievietes, 70 vīrieši jeb 33 % sieviešu un 67% vīriešu** (1. attēls). Proporcionāli tas ir ļoti līdzīgs sieviešu un vīriešu skaitam visos LSK pakalpojuma sniegšanas posmos. Salīdzinot, piemēram, ar diviem iepriekšējiem pusgadiem, apkalpoto klientu sadalījums pēc dzimuma bija gandrīz identisks – apkalpotas 42 sievietes (32%) un 89 vīrieši (68%).

Apkalpoto klientu skaits pēc dzimuma (n=105)
 Laika periods: 2020. gada 1. decembris - 2021. gada 31. maijs

1. attēls

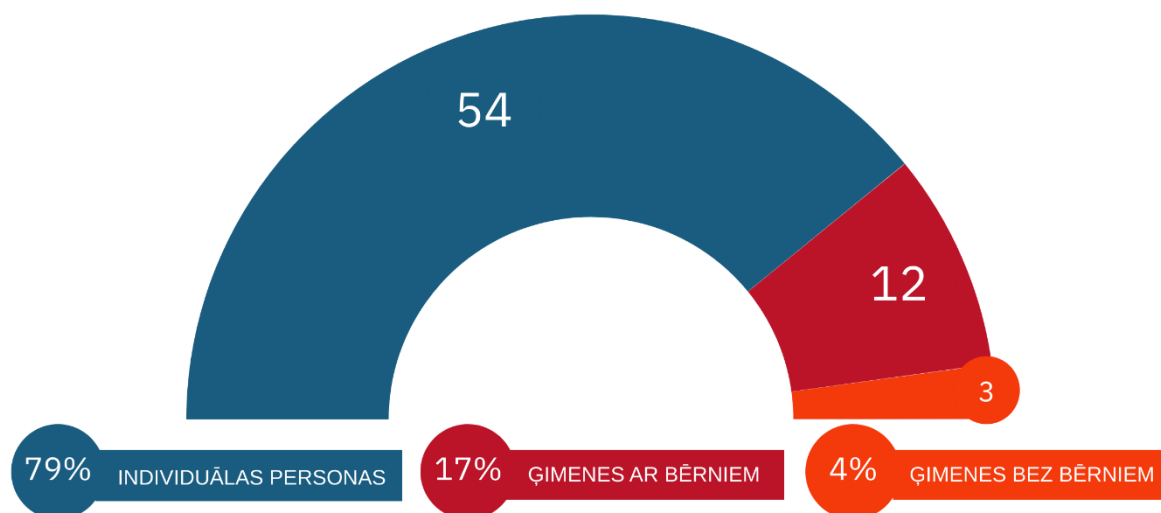
Apkalpoto klientu skaits pa vecuma grupām (n=105)
 Laika periods: 2020. gada 1. decembris - 2021. gada 31. maijs

2. attēls

Kopā visā periodā **pirmskolas izglītības iestādi** (sešgadnieku sagatavošana skolai) apmeklēja 3 bērni, **pamatskolu** (1.- 4.klase) apmeklēja 3 bērni, 6 bērni 5.-9.klasi; **vidusskolu** (10.-12.klase) 1 bērns. Kopā apkalpoti 24 dažāda vecuma bērni, lielākā daļa no 7-14 gadiem.

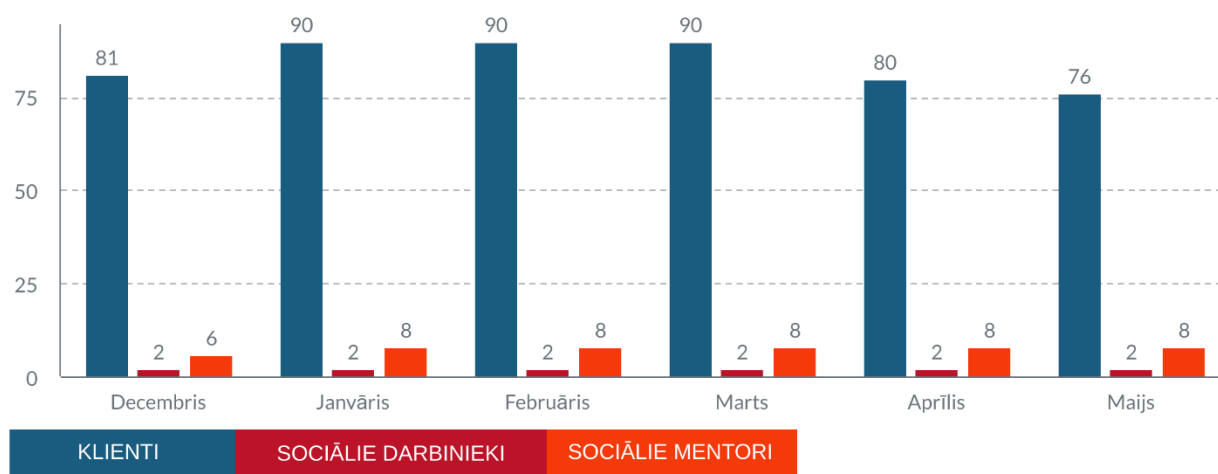
Apkalpoto klientu skaits ģimeņu griezumā (n=105)
Laika periods: 2020. gada 1. decembris - 2021. gada 31. maijs

3.attēls

Apkalpoto klientu un sociālo darbinieku un sociālo mentoru skaits pa mēnešiem

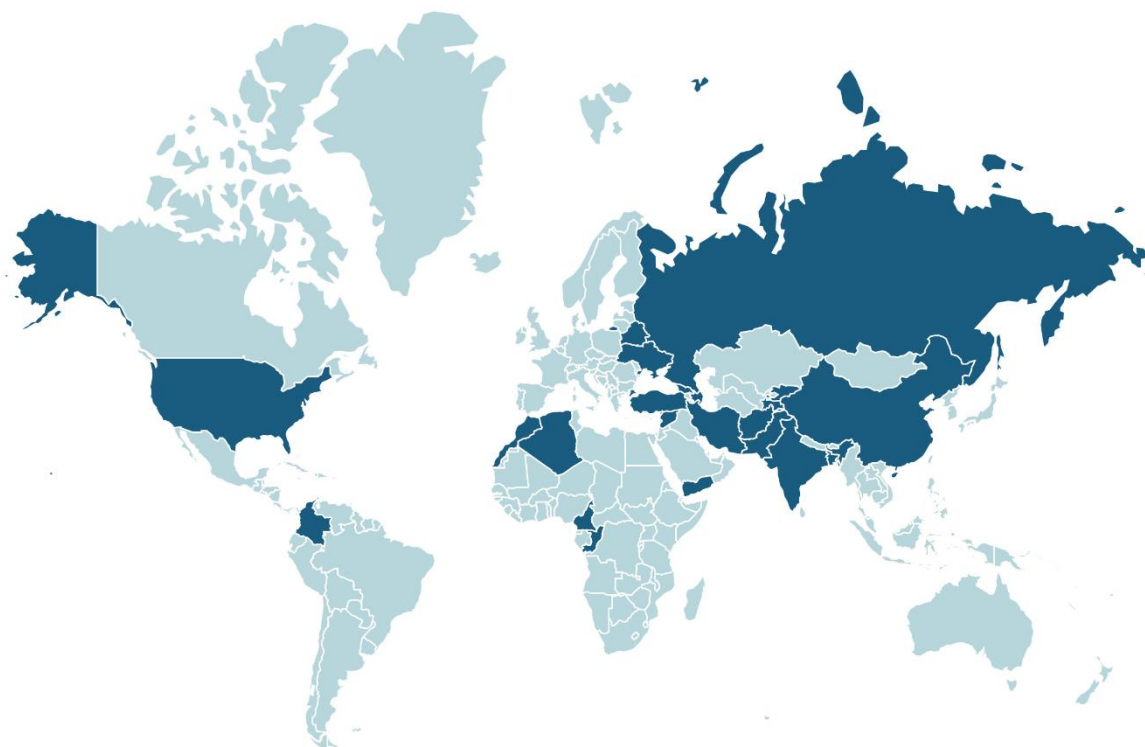
Mēnesī apkalpoto klientu skaits, mēnesī strādājošo sociālo darbinieku un sociālo mentoru skaits
Laika periods: 2020. gada 1. decembris - 2021. gada 31. maijs

4.attēls

Apkalpoto klientu skaits pēc valstiskās piederības: kopumā klienti nākuši no **23 valstīm**, visvairāk no Baltkrievijas (44) Krievijas (8) , Kolumbijas (6) , Azerbaidžānas (5), kā arī daži no tādām valstīm kā Bangladeša, Turcija, Maroka u.c. (5. attēls).

Salīdzinoši ar iepriekšējo periodu, šajā periodā ir pieaudzis klientu skaits no Baltkrievijas, bet samazinājies no Azerbaidžānas un vairākām Āfrikas un Āzijas valstīm. Klientu skaita palielināšanās no Baltkrievijas ir skaidrojama ar tur valdošo neskaidro politisko situāciju.

5.attēls

Statusa izskatīšanas procedūra un atteikšanas gadījumu pārsūdzības

Lietu izskatīšanas un lēmuma pieņemšanas termiņš personām, kuras patstāvīgi ieceļojušas Latvijā, ir atbilstošs Patvēruma likumā noteiktajiem termiņiem – aptuveni 5 līdz 6 mēneši (tajos ietilpst identifikācija, intervēšana, dokumentu ekspertīze, drošības iestāžu pārbaudes, lietas apstākļu izvērtēšana un lēmuma pieņemšana) līdz 1. instances lēmuma pieņemšanai, negatīva lēmuma gadījumā - 1 mēnesis lēmuma apstrīdēšanai tiesā un 3 mēneši tiesas sprieduma gatavošanai. Tātad, vidējais lietas izskatīšanas termiņš ir 9 mēneši.

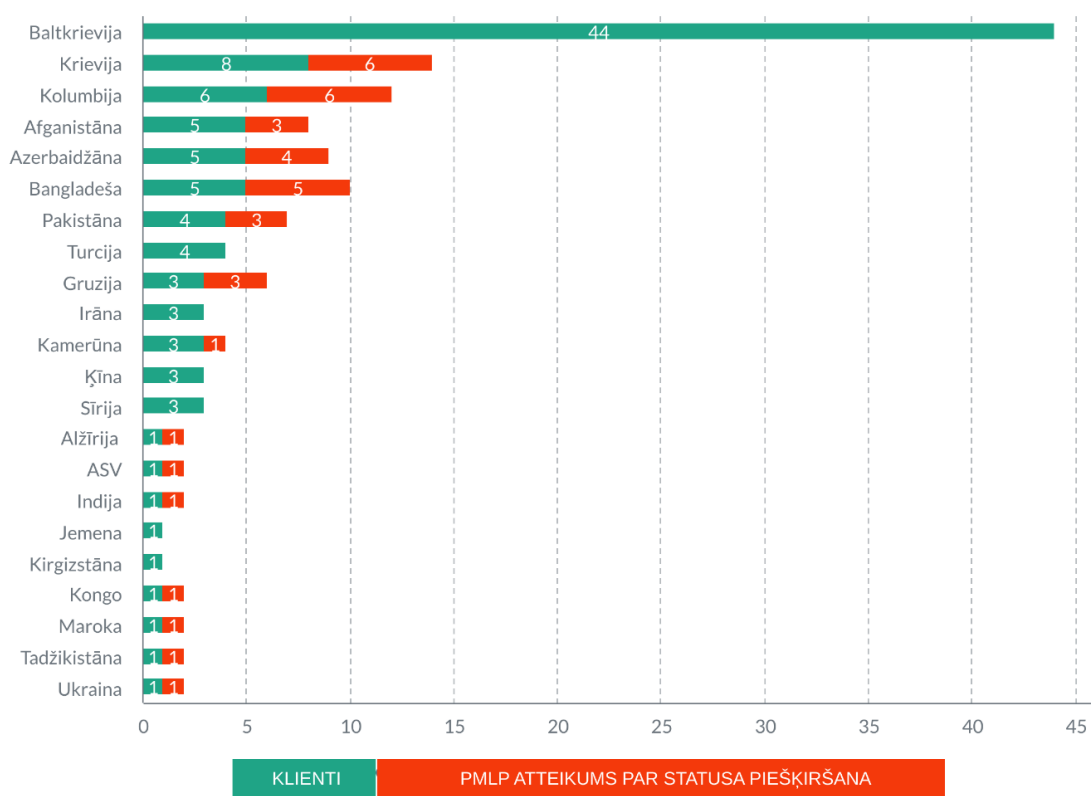
Šajā periodā nebija neviena no Eiropas Savienības pārvietošanas programmas ietvaros pārvietotajiem patvēruma meklētājiem no citām valstīm.

Alternatīvo statusu saņemšana 14 klienti no Baltkrievijas un 1 Sīrijas pilsonis - kopā 15 patvēruma meklētāji.

Bēgļa statusu saņemšana 18 klienti no Baltkrievijas, 1 no Azerbaidžānas un Afganistānas, 3 no Ķīnas TR, 3 no Turcijas - kopā 25 patvēruma meklētāji.

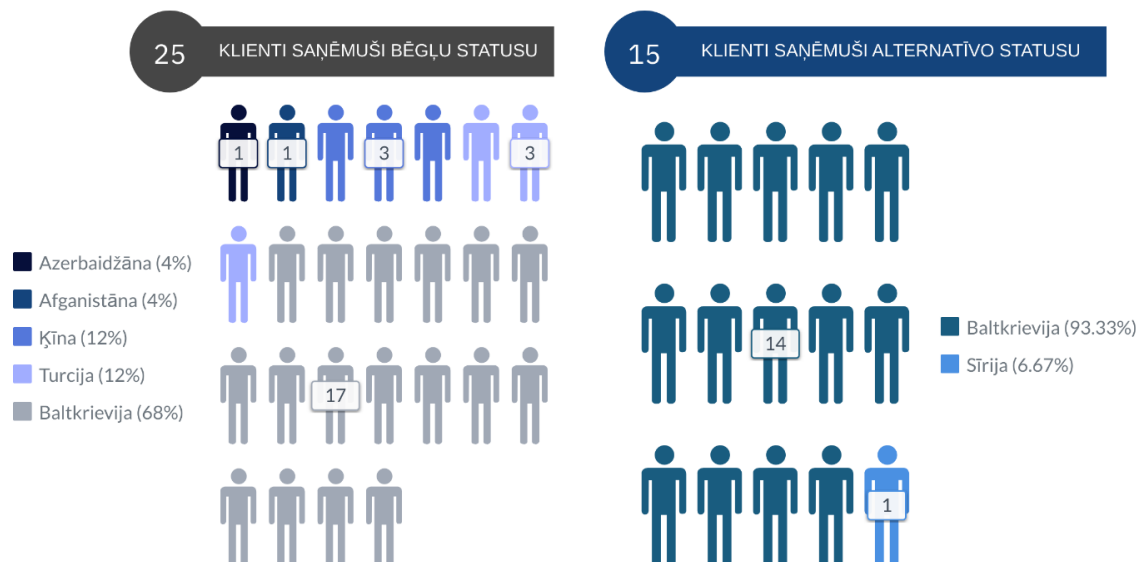
Negatīvi 38 PMLP lēmumi: sk. attēlu Nr.6

Apkalpoto klientu skaits pēc valstiskās piederības (n=105), PMLP atteikums par statusa piešķiršanu
Laika periods: 2020. gada 1. decembris - 2021. gada 31. maijs

6.attēls

Bēgļa un alternatīvā statusa saņēmēji (n=49) valstu griezumā
Laika periods: 2020. gada 1. decembris - 2021. gada 31. maijs

Administratīvās tiesas labvēlīgs spriedums pēc PMLP statusa nepiešķiršanas: 1

7.attēls

Šajā periodā, kā jau minēts, **visvairāk apkalpoti klienti no Baltkrievijas** (skat. 6. attēlu), Krievijas, Kolumbijas, Azerbaidžānas un Turcijas.

Prakse liecina, ka lielākā daļa PMLP lēmumu par atteikumu piešķirt bēgļa vai alternatīvo statusu tiek pārsūdzēti. LSK sociālie mentori un sociālie darbinieki palīdz noformēt pārsūdzības, izskaidrojot klientiem procesa būtību un palīdzot aizpildīt nepieciešamās formas un iesniegumus juridiskās palīdzības saņemšanai, kā arī veicina klientu un nevalstisko organizāciju, kas sniedz juridisku palīdzību, sadarbību.

Uz pārskata iesniegšanas brīdi pakalpojums tiek sniegts 70 klientiem, no kuriem 14 dzīvo ārpus PMC. Sociālā darbinieka uzskaitē šobrīd ir 46 sociālekonomiskie iekļaušanas plāni (SEIP).

IV. Apraksts par izstrādātajiem, koordinētajiem un vadītajiem individuālajiem sociālekonomiskās iekļaušanas plāniem (SEIP) un to īstenošanu

Perioda laikā klientiem tika sniegts psihoemocionālais atbalsts, atbalsts krīzes pārvarēšanā, lai mazinātu spriedzi saistībā ar COVID izplatību, prevenciju.

26.04.2021. PMLP izdeva rīkojumu par PMC slēgšanu uz karantīnas laiku. Kopumā šajā periodā ar COVID-19 saslima apmēram 43 klienti (pēc LSK pieejamās informācijas)

Sociālie darbinieki un sociālie mentori **šajā periodā pastiprināti** sniedza psihoemocionālu atbalstu klientiem savas kompetences robežās, piemēram, informējot klientus, ka viņu psiholoģiskās krīze uzliesmojumos, ir iespēja izmantot krīzes palīdzības telefona līniju. Tāpat, sadarbībā ar GPB, lai uzlabotu bērnu situāciju, tika panākta vienošanās ar GPB par vitamīnu, augļu sulu piegādi PMC karantīnā esošajiem bērniem, karantīnas pirmajās dienās. Tāpat divām, statusu saņēmušajām ģimenēm, ar GPB atbalstu tika piegādātas pārtikas pakas ar nepieciešamajiem produktiem.

LSK turpināja saziņu ar PMLP, lai pagarinātu dokumentu izsniegšanas laiku saistībā ar karantīnas ierobežojumiem PMC, kas tika slēgts gandrīz uz mēnesi, t.i., līdz 23.05.2021., pilnībā pārtraucot klientu pārvietošanās iespējas. Īpaša uzmanība tika pievērsta, lai noskaidrotu vai klientiem tiek nodrošinātas pamatvajadzības (regulārs, pilnvērtīgs uzturs, higiēnas prasības u.c.).

Tāpat regulāri klienti tika apjautāti par savu veselības stāvokli un iespēju saņemt laicīgi medicīnisko palīdzību.

Pārējā perioda pārskata laikā klienti tika informēti par viņu tiesībām, pienākumiem un pieejamiem pakalpojumiem, tika sniegta palīdzība dzīves vietas atrašanās, nodrošināta saziņa ar institūcijām, nodrošinātas pamatvajadzības (sezonas apģērbs, sadzīves priekšmeti, pārtika u.c.) un klienta interešu pārstāvēšana institūcijās, sniegta palīdzība dokumentu noformēšanā un palīdzība ikdienas prasmju apgūšanā.

Lai nodrošinātu patvēruma meklētāju un personu ar bēgļa vai alternatīvo statusu pilnvērtīgu sociālekonomisko iekļaušanos Latvijas sabiedrībā, tiek sastādīts katra klienta sociālekonomiskais iekļaušanas plāns, ko izstrādā sociālais darbinieks kopīgi ar klientu, vienojoties par veicamajiem uzdevumiem un sasniedzamajiem mērķiem. Plānu sastāda indivīdam, pārim vai ģimenei.

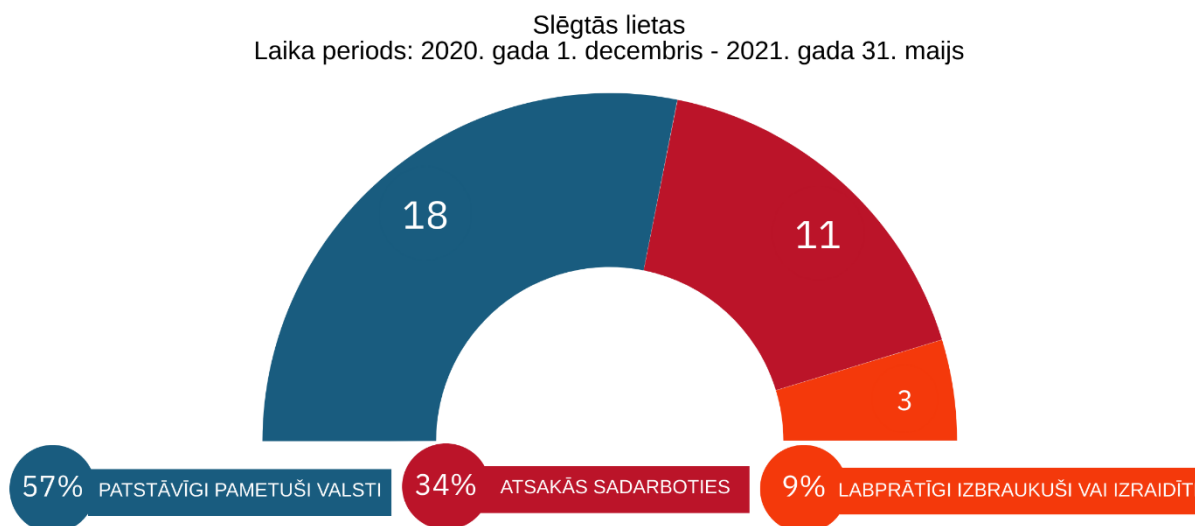
Kopā pakalpojuma sniegšanas laikā, pārskata periodā **no jauna tika sastādīti 38 sociālekonomiskie iekļaušanas plāni**. Saistībā ar vīrusa COVID-19 izplatību, klienti pēc ierašanās Latvijā vispirms tiek ievietoti karantīnas zonā, kur pavada pašizolācijas laiku. Pēc pašizolācijas termiņa beigām (10 dienas) notiek pirmreizējā tikšanās.

Perioda laikā tika slēgti 23 SEIP (jeb 32 klientiem).

No valsts aizbraukuši **21 klienti** (1 ģimene ar bērniem un 17 indivīdi), no tiem labprātīgi, izmantojot Starptautiskās migrācijas organizācijas pārstāvniecības Latvijā pakalpojumus - 1, neviens klients netika atgriezts savā mītnes zemē piespiedu kārtā, taču 20 klienti labprātīgi pameta Latviju. Salīdzinājumam ar iepriekšējo periodu - no valsts aizbrauca **81 klienti** (12 ģimenes ar bērniem un 33 indivīdi) no tiem labprātīgi, izmantojot Starptautiskās migrācijas organizācijas pārstāvniecības Latvijā pakalpojumus, – 9. Šāda skaita samazinājums skaidrojams ar daudzviet slēgtajām robežām COVID-19 dēļ.

Sociālo darbinieku un sociālo mentoru pakalpojumu sniegšanas termiņš (12 mēneši pēc statusa saņemšanas) nebeidzās nevienam klientam, bet 11 klienti atteikušies sadarboties.

Atteikumam sadarboties bija šādi iemesli: klientiem nav nepieciešams sociālā mentora un sociālā darbinieka sniegtais pakalpojums, jo spēj patstāvīgi sociāli funkcionēt un nodrošināt sev nepieciešamo gan informācijas, gan resursu ziņā, vai klients plāno pamest Latviju, tādēļ pakalpojuma mērķis palīdzēt integrēties Latvijā nav aktuāls, vai klients nepilda līdzdarbības uzdevumus - vairākas reizes nav atbildējis uz aicinājumu tikties un nav sniedzis aktuālāko informāciju par savu situāciju.

8.attēls

“Klientu lieta” nozīmē Sociāli ekonomisko iekļaušanas plānu (SEIP), kas var tikt sastādīts gan indivīdam, gan ģimenei.

V. Izpildītie Sociālekonomiskie iekļaušanas plāni (SEIP)

Šajā, līdzīgi kā iepriekšējā perioda laikā, nav izpildīts neviens sociāli ekonomiskais iekļaušanas plāns. Iemesls, līdzīgi kā iepriekšējos periodos, ir klientu nepietiekams latviešu valodas prasmju līmenis, kas, savukārt, ierobežo darba atrašanas iespējas. Laikietilpīgs, birokrātiski sarežģīts un dārgs ir arī izglītības dokumentu pielīdzināšanas process. Klientiem parasti nav šādu finanšu līdzekļu, tādēļ augstas kvalifikācijas speciālisti ir spiesti strādāt zemi atalgotus darbus.

LSK ir novērojis, ka šajā periodā klientiem ir bijis sarežģītāk atrast pat zemi atalgotus darbus, iespējams tas saistīts ar kopējām tendencēm darba tirgū saistībā ar vīrusa COVID-19 radītajām sekām, kad vietējiem iedzīvotājiem trūkst darba un tie ir gatavi strādāt zemi atalgotus darbus.

VI. Sociālā gadījuma vadības sarežģītības pakāpes novērtēšana

Sociālā gadījuma vadības sarežģītības pakāpes novērtēšanas mērķis ir nodrošināt kvalitatīvu klientu individuālo sociālo gadījumu vadību, kur katra gadījuma sarežģītības pakāpe ir tieši atkarīga no mērķa grupas personas individuālajiem aspektiem. Līguma ietvaros veikta klientu sociālo gadījumu sarežģītības pakāpes izvērtēšana atbilstoši izvirzītajiem kritērijiem, un novērtēta kā zema (Z) vidēja (V) vai augsta (A).

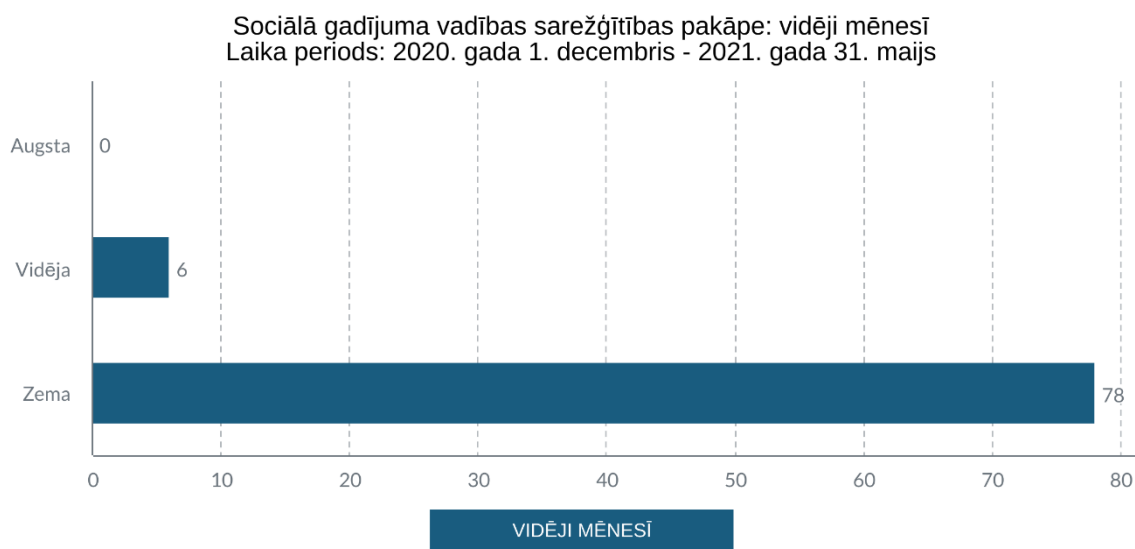
Augsts jeb smags sociālais gadījums, ar nopietnām sociālām problēmām, kuru risināšana prasa intensīvu, regulāru intervenci.

Vidējs jeb vidēji smags, kad neuzrādās smagas sociālās problēmas un augsti riski, piemērojama vidēji intensīva intervence.

Zems jeb nav smags, kad neuzrādās sociālās problēmas, ir nepieciešama neliela atbalstoša monitorējoša vai informatīva intervence (konsultēšana).

Vadošais sociālais darbinieks regulāri (vismaz vienu reizi mēnesī) veica klientu individuālā sociālā gadījuma vadības sarežģītības pakāpes novērtēšanu saskaņā ar LSK izstrādāto metodiku, ko apstiprina Pasūtītājs, lai nodrošinātu pārskatāmu pakalpojuma sniegšanas intensitāti un kvalitāti.

Perioda īstenošanas laikā **augsta** sociālā gadījuma vadības sarežģītības pakāpe nav bijusi nevienam klientam, **vidēja** – 6 klientiem, **zema** – 78 klientiem (skat. 9. attēlu).

9. attēls

VII. Sociālo darbinieku un sociālo mentoru sniegtā pakalpojuma apraksts, uzdevumi.

Ziņojuma pārskata laikā, politiskās situācijas Baltkrievijā dēļ, nedaudz pieauga klientu skaits. Taču vīrusa COVID-19 radīto seku dēļ, līdzīgi kā iepriekšējā periodā, samazinājās klientu skaits no citām valstīm.

Perioda laikā pakalpojumu nodrošināja vidēji **2 sociālie darbinieki un 8 sociālie mentori**.

Sociālais darbinieks: nodrošina katra klienta sociālā gadījuma vadību, izstrādājot individuālu sociālekonomiskās iekļaušanas plānu, kurā noteiktas klienta vajadzības, sastāda nepieciešamo speciālistu konsultāciju sarakstu un koordinē to izpildi. Viens sociālais darbinieks saskaņā ar līgumu var apkalpot ne vairāk par 120 klientiem un ne mazāk par 30 klientiem, kā arī pārraudzīt ne vairāk kā 6 mentoru darbu. Perioda laikā viens sociālais darbinieks vidēji pārraudzīja 4 sociālo mentoru darbu.

Sociālais mentors: patvēruma meklētāju un personu ar bēgļa vai alternatīvo statusu atbalsta persona, kas nodrošina praktisku atbalstu sociālekonomiskā iekļaušanās plāna izpildē, veidojot personas izpratni par dzīvi Latvijā un tās sabiedrībā, palīdzot reālās dzīves situācijās apgūt ikdienai nepieciešamās prasmes, rosinot attīstīt jaunas iemaņas, kā arī sniedzot atbalstu ikdienas situāciju risināšanā. Vienam sociālajam mentoram var būt ne mazāk par 5 klientiem un ne vairāk par 20 klientiem.

VIII. Patvēruma meklētājiem un personām ar bēgļa vai alternatīvo statusu sniegtais atbalsts:

Sociālie darbinieki un sociālie mentori turpināja sniegt informatīvo atbalstu klientiem COVID-19 vīrusa izplatības ierobežošanai, kā arī informēja par jauniem valdības lēmumiem attiecībā uz dažādiem ierobežojumiem (masku valkāšanu sabiedriskās vietās, pulcēšanās ierobežojumus, higiēnas prasības u.c.).

Periodā, kad valstī bija izsludināta Ārkārtējā situācija un ierobežota iespēja tikties klātienē, lielu daļu sociālo darbinieku un sociālo mentoru laika aizņēma attālināto tikšanos organizēšana ar valsts, pašvaldības un ārstniecības iestādēm, kā arī ar Cilvēktiesību centra juristiem, it īpaši, ja bija nepieciešamība piesaistīt arī tulku. Tāpat sociālie mentori lielu daļu sava darba laika pavadīja, izskaidrojot klientiem izmaiņas, kas pieņemtas COVID-19 mazināšanai, un sniedza informāciju par pandēmijas norisi un plānotajiem ierobežojumiem. Kā arī veica papildus darbības (sīkāk sk. IV .nodaļā)

Iepriekšējā periodā sociālie mentori, kuru klienti ir ģimenes ar bērniem, sniedza atbalstu mācību procesa īstenošanai, e- rīku izmantošanā un saziņai ar izglītības iestāžu darbiniekiem.

Šajā periodā LSK projekta “Droši būt. Droši mācīties” ietvaros PMC strādāja pedagogs, kas palīdzēja skolēniem mācīties attālinātā formātā. Pedagoga darbs tika novērtēts atzinīgi gan no skolotāju, gan no vecāku un bērnu puses, kā arī tas bija liels atspazs sociālo mentoru ikdienas darbā.

Sociālie darbinieki un sociālie mentori turpināja sniegt psihoemocionālo atbalstu, kā arī primāro vajadzību nodrošināšanu (pierakstīšana pie ārsta, došanās uz veselības iestādēm, sadzīvisku jautājumu risināšana, formalitāšu kārtošana u.c.). Klienti tika pavadīti uz PMLP, lai kārtotu uzturēšanās atļaujas, uz bankām, lai atvērtu kontu. Tāpat sociālie mentori un sociālie darbinieki kopā ar klientiem devās uz Sociālo dienestu, sadarbojās ar Bāriņtiesu saistībā ar nepilngadīgo-nepavadīto patvēruma meklētāju lietām, kā arī šajā pārskata periodā – ar Valsts policiju.

Līdz statusa piešķiršanai sociālā mentora darba intensitāte ir zemāka, galvenokārt, klienta vispārējās situācijas noskaidrošana un informācijas sniegšana par viņam/ -ai aktuāliem jautājumiem. Novērots, ka pirms statusa saņemšanas klientiem ir zemāka motivācija iesaistīties integrācijas pasākumos.

Intensīvāks darbs sociālajiem darbiniekiem un sociālajiem mentoriem ir ar klientu pēc statusa saņemšanas, kad noteiktajā termiņā ir jānokārto attiecīgās formalitātes (iesniegums par vienreizējā pabalsta saņemšanu, bankas konta atvēršana, reģistrācija NVA un iesniegums VSAA), patstāvīgas dzīves un darba vietas meklēšana, reģistrēšanās pie ģimenes ārsta, kā arī pieteikšanās latviešu valodas kursiem, palīdzība darba atrašanā.

Šajā periodā, atšķirībā no iepriekšējiem periodiem, saistībā ar **Baltkrievijas pilsoņu skaita pieaugumu politiskās situācijas dēļ Baltkrievijā**, lielāks klientu skaits saņēma alternatīvo (15) vai bēgļa statusu (25), kopā - 40, no kuriem 30 bija Baltkrievijas pilsoņi (16 - bēgļa statusu, 14 – alternatīvo), kas palielināja sociālo mentoru un sociālo darbinieku slodzi, jo īpaši, kas attiecās uz bankas kontu atvēršanu, personām ar alternatīvo statusu, bieži pieprasot samaksu un kontu atvēršanu pēc vairākkārtējām vizītēm un komunikāciju ar banku u.c. risināmiem jautājumiem.

Baltkrievijas pilsoņiem, salīdzinājumā ar citu valstu pilsoņiem, bija vieglāk atrast mitekli, vieglāk iekārtoties darbā, jo Rīgā ir liela baltkrievu kopiena, kas šajā periodā deva jūtamu atbalstu saviem tautiešiem.

Vienlaicīgi tika veicināta izpratne par dzīvi Latvijā, sniegts atbalsts ikdienas situāciju risināšanā, kā arī koordinēts darbs ar citām institūcijām citu pakalpojumu sniegšanai klientiem (juridiskie pakalpojumi, latviešu valodas apguve, integrācijas kursi u.c.).

Sociālie darbinieki un sociālie mentori regulāri tikās ar Ropažu novada bāriņtiesu nepilngadīgo (nepavadīto) patvēruma meklētāju interešu un tiesību pārstāvniecībai. Šajā periodā tādi bija divi. Klientiem visa perioda garumā regulāri tika vests apģērbs un apavi no LSK humānās palīdzības resursiem un privātajiem ziedotājiem, kurus uzrunā sociālie mentori.

Šajā periodā tika strādāts ar vienu ģimeni no Gruzijas, kuri patstāvīgi ieradās Latvijā jau trešo reizi, pieprasot starptautisko aizsardzību. Pēc Dublinas regulas no Nīderlandes tika atgriezts Irānas pilsonis, jo pirmā ierašanās valsts Eiropā bija Latvija. Citu “atgriezto” klientu šajā periodā nebija.

IX. Sasniegtie rezultāti

Nodrošināta sociālā darbinieka un sociālā mentora pakalpojums, sociālekonomiskā un psihoemocionālā atbalsta sniegšana uzreiz pēc ierašanās Latvijā patvēruma meklētājiem, gan personām, kas saņēmušas bēgļa vai alternatīvo statusu, kopumā 105 klientiem. Vidēji mēnesī perioda laikā tika apkalpoti 85 klienti.

Sekmēta patvēruma meklētāju un personu ar bēgļa vai alternatīvo statusu integrācija sabiedrībā, organizējot un koordinējot dažādus sporta, atpūtas, kultūras, mākslas un izglītojošus pasākumus u.c.

Lai uzlabotu pakalpojuma kvalitāti, regulāri notika sociālo mentoru un sociālo darbinieku profesionālā kapacitātes celšana, proti, katru mēnesi sociālajiem darbiniekiem un sociālajiem mentoriem tika nodrošinātas supervīzijas - gan kopējās, gan atsevišķi sociālajiem darbiniekiem un sociālajiem mentoriem, gan arī apmācības. Kopumā pakalpojuma sniegšanas laikā notikušas 20 kvalifikācijas celšanas apmācības un 8 supervīzijas sociālajiem darbiniekiem un sociālajiem mentoriem, lai pakalpojums tiktu sniegts profesionāli, kā arī sociālo mentoru un sociālā darbinieka dalība dažādās sanāsmēs, tādējādi paplašinot redzesloku un veidojot sadarbību ar dažādu institūciju pārstāvjiem.

Šajā periodā darbiniekiem bija daudz lielākas iespējas piedalīties mācībās, jo ierobežojumu dēļ tās visas notika attālināti (tiešsaistē, interneta vidē), kas neaizņēma ceļā pavadīto laiku.

Pēc ārkārtējā stāvokļa izsludināšanas valstī, jau 2020. gadā (martā) LSK veica izmaiņas pakalpojuma sniegšanas formātā, īpaši, kas attiecas uz sadarbību ar dažādām institūcijām, kas pakalpojumus klientiem sāka nodrošināt attālināti – telefoniski vai elektroniski. Sociālie mentori un sociālie darbinieki ieguldīja lielu darbu, lai pielāgotos jaunajiem apstākļiem, t.i. – palīdzēja klientiem elektroniski noformēt iesniegumus un dokumentus, nosūtīt tos adresātiem ar Latvijas Pasta vai vietnes “*e-Latvija*” starpniecību, kā arī pārkārtoja savu ierasto darba ritmu uz daļēji attālinātu darbu.

Perioda sākumā, 2020. gada decembrī, pēc jauna COVID-19 uzliesmoja un vēlreizēja ārkārtējās situācijas izsludināšanas valstī, sociālie darbinieki un sociālie mentori jau bija gatavi sadarbībai ar dažādām institūcijām attālināti, lai palīdzētu patvēruma meklētājiem un bēgļiem.

LSK turpināja sniegt un skaidrot aktuālo informāciju klientiem par valstī izsludināto ārkārtējo stāvokli, pieņemtajiem noteikumiem, ierobežojumiem, palīdzības saņemšanas iespējām, kā arī par sekām noteikumu neievērošanas gadījumā, kā arī par pakalpojumu sniedzēju darbu, skolu darbību, veica skaidrojošu darbu saistībā ar COVID-19 prevenciju, lai klienti, ievērojot visas rekomendācijas, spētu sevi pasargāt, vienlaikus neapdraudot apkārtējos.

Galvenokārt, klienta atrašanās pašizolācijā vai karantīnā ietekmēja pirmreizējās konsultācijas termiņu, to pagarinot no trim darba dienām līdz attiecīgā klienta pašizolācijas vai karantīnas beigām.

Sadarbībā ar Starptautisko Sarkanā Krusta un Sarkanā Pusmēness biedrību federāciju (IFRC) un Pasaules Veselības organizāciju, kā arī, ņemot vērā Latvijas valsts iestāžu sniegtos ieteikumus, LSK turpināja izplatīt informatīvos materiālus klientiem latviešu, angļu, krievu, turku un arābu valodās par preventīviem aizsardzības pasākumiem, kā arī par rīcību, ja cilvēkam ir aizdomas par inficēšanos ar COVID-19 vīrusu.

No 2021. gada 26. aprīļa līdz 2021.gada 24. maijam PMC tika slēgts, uzreiz pēc pirmo pozitīvo COVID-19 testu saņemšanas. PMC tika slēgts gandrīz uz mēnesi. Uz perioda beigām ar COVID-19 bija izslimojuši apmēram 43 klienti, kas uzturējās PMC, pēc LSK pieejamās informācijas. Uz 2021.gadu 31.maiju PMC uzturas 70 patvēruma meklētāji un neviens nav COVID-19 inficēts. Sociālie darbinieki turpināja katra klienta sociālā gadījuma vadību, papildus pievēršot uzmanību sociālā darba aspektiem krīzes situācijā un monitorējot klientu psihoemocionālo stabilitāti krīzes apstākļos, un sniedza papildus nepieciešamo atbalstu. Novērots, ka augsta stresa apstākļos, kad jau tā neskaidrā situācija kļūst sarežģītāka, daļai no klientiem parādās emocionālās, psihiskās veselības traucējumi un palielinās trauksme. Lai mazinātu trauksmi, sociālais darbinieks veica regulāru, ilgstošu psihoemocionālā atbalsta sniegšanu attālināti, savas kompetences ietvaros.

XI. Rīcības stratēģijas un Novērtēšanas metodika sociālā gadījuma vadīšanas procesa noslēgumā

Pakalpojuma sniegšanas laikā, 2020. gada janvārī tika izstrādātas divas Rīcības stratēģijas, pēc kurām vadoties, tiek sniegts atbalsts patvēruma meklētājiem pirms un pēc statusa saņemšanas: *Rīcības stratēģija par pakalpojuma un sociālekonomiskā atbalsta sniegšanu patvēruma meklētājiem uzreiz pēc viņu ierašanās Latvijā pirms statusa saņemšanas*, un *Rīcības stratēģija par pakalpojuma un sociālekonomiskā atbalsta sniegšanu patvēruma meklētājiem, kas saņēmuši lēmumu par bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanu*, kā arī “Novērtēšanas metodika sociālā gadījuma vadīšanas procesa noslēgumā”.

Stratēģijās izstrādāts secīgs rīcības plāns klienta – patvēruma meklētāja, bēgļa un personu ar alternatīvo statusu - pilnvērtīgai sociālekonomiskai iekļaušanai sabiedrībā, veicot nepieciešamos atbalsta un integrācijas pasākumus, izstrādājot individuālus sociālekonomiskās iekļaušanas plānus. Stratēģijas nosaka pakalpojumu sniegšanas un saņemšanas nosacījumus, sociālā darbinieka un sociālā mentora pienākumus, veicamos uzdevumus un rīcības, nepieciešamās dokumentācijas izstrādi un sniegto pakalpojumu reģistrēšanas kārtību.

Abas stratēģijas iepriekšējā perioda beigās tika papildinātas ar **sadaļu par rīcību COVID-19 apstākļos**, ņemot vērā dažādus informācijas avotus – gan Labklājības ministrijas ieteikumus sociālo pakalpojumu sniegšanai ārkārtējās situācijas laikā¹, gan Slimības profilakses centra ieteikumus, gan LSK izstrādātos materiālus saskaņā ar Pasaules veselības organizācijas ieteikumiem². Abas stratēģijas tika papildinātas ar konkrētām darbībām, ko veic sociālie darbinieki un sociālie mentori, ievērojot drošības pasākumus COVID-19 laikā, lai pasargātu sevi un klientus no iespējas saslimt ar COVID-19, kad notiks pirmreizējās intervijas jaunpienācējiem, kā tiks strādāts, ja kāds esošais klients vai darbinieks būs inficējies ar COVID-19 vai būs karantīnā, kādas darbības tad ir jāveic darbiniekiem. Kā norisināsies sadarbība ar PMC administrāciju, piem. - informācijas apmaiņas regularitāte u.c., tāpat kā norisināsies mentoru un sociālās darbinieces tikšanās, sarunas, ja darbinieku skaits (vienlaicīgi uz vietas PMC) tiks ierobežots.

Abas Rīcības stratēģijas sociālie darbinieki un sociālie mentori izmantoja savu ikdienas pienākumu veikšanā. Tās kalpo kā vadlīnijas klientu sociālekonomiskā iekļaušanas plāna īstenošanai.

Pēc “Novērtēšanas metodika sociālā gadījuma vadīšanas procesa noslēgumā”, tiek izvērtēti sniegtā pakalpojuma rezultāti un sniegtā pakalpojuma piemērotība mērķa grupai (klientiem), apkopojot un analizējot datus. Metodikas izvērtēšanas rezultāti turpina kalpot pakalpojuma “Sociālā darbinieka un sociālā mentora pakalpojuma nodrošināšana patvēruma meklētājiem un personām ar bēgļa vai alternatīvo statusu” un tā kvalitātes uzlabošanai. Noslēguma izvērtēšanu pēc izstrādātās metodikas veic sociālais darbinieks, kas bijis attiecīgā sociālā gadījuma vadītājs. Katrs klients tiek izvērtēts pēc metodikā noteiktiem kritērijiem. Novērtēšana tiek veikta, izmantojot aprakstošo un pakāpju novērtēšanas metodi. Pārskata periodā visiem slēgtajiem sociālekonomiskajiem iekļaušanas plāniem tika veikta novērtēšana. Galvenie secinājumi bija līdzīgi kā iepriekšējos periodos - klientiem līdz statusa saņemšanai pamata vajadzības tika

¹ <https://www.lm.gov.lv/lv/informacija-par-covid-19>

² <https://www.spkc.gov.lv/lv/aktualitates-par-covid-19>

² <http://www.redcross.lv/ka-sevi-pasargat-no-covid-19/>

nodrošinātas, klientiem pārsvarā ir ļoti vājas un nepietiekamas latviešu valodas zināšanas un lielākā daļa aktīvi iesaistās savas situācijas risināšanā.

Sociālais darbinieks sniedz Sociālajam dienestam informāciju par ģimenes sociālo situāciju pēc pakalpojuma perioda beigām, ja konkrētā ģimene vai indivīds vēl nav bijis Sociālā dienesta redzes lokā, kā arī informē biedrību "Gribu palīdzēt bēgļiem", kāda bija savstarpējā vienošanās.

XII. Risku analīze (atbilstoši TS), t.sk. kā identificētie riski ir ietekmējuši pakalpojuma īstenošanas norisi, izpildi un rezultātu kvalitāti

Saskaņā ar LSK Tehnisko piedāvājumu, lai nodrošinātu kvalitatīvu un pārskatāmu darbu pakalpojuma sniegšanas laikā, LSK izvirzīja 6 riska veidus un pasākumus to novēršanai un mazināšanai. Pakalpojuma sniegšanas laikā tika veikta regulāra risku ietekmes analīze, iepriekšējā periodā pievienojot vēl divus riskus, saistībā ar COVID.

Prioritārs dalījums (vērtējums: augsts, vidējs, zems)	Risku veidi	Pasākumi riska novēršanai vai mazināšanai	Risku ietekmes novērtējums pakalpojuma sniegšanas periodā no 2020.gada 1.decembra- 2021.gada 31.maijam
Augsts	Vadība	<p>1) Pakalpojuma sniegšanu vadīs LSK pakalpojuma koordinators, kurš katru nedēļu organizēs kopsapulci, kurā piedalīsies sociālie darbinieki, sociālie mentori un pēc nepieciešamības piesaistītie citi LSK darbinieki, kā arī regulāri atskaitīsies LSK vadībai par pakalpojuma īstenošanas gaitu;</p> <p>2) Regulāri tiks apkopotas darba procesa veiksmes un neveiksmes, savlaicīgi apzinot iespējamās krīzes situācijas un nodrošinot spēju laicīgi reaģēt, ja nepieciešams veikt attiecīgus uzlabojumus;</p> <p>3) Sociālais darbinieks reizi nedēļā tiksies ar sociālajiem mentoriem, lai pārspriestu un/vai vienotos par nepieciešamiem uzlabojumiem, kopīgi izstrādātajā klientu individuālo sociālekonomiskās iekļaušanas plānu realizēšanā. Sociālais darbinieks, savas kompetences ietvaros, sociālajiem mentoriem piedāvās apmācības un izglītojoši informatīvos materiālus par aktuāliem jautājumiem;</p> <p>4) <u>Ārkārtas situāciju gadījumā</u> tiks mobilizēti iesaistītie darbinieki, sasaukta ārkārtas sapulce turpmāko darbu izpildei, prioritāri nosakot darāmo darbu kārtību un</p>	<p>1) Pakalpojuma sniegšanas koordinators un sociālais darbinieks regulāri, katru nedēļu (nereti izņemot nedēļas, kad notika supervīzijas vai apmācības) organizēja sociālo mentoru un sociālo darbinieku kopsapulci, COVID laikā notika sapulces attālinātā režīmā Zoom interneta platformās. Karantīnas laikā kopsapulces notika 2 reizes nedēļā (sociālie darbinieki + sociālie mentori un SIF). Sapulces notika arī ar PMC vadību (vadošais sociālais darbinieks, projekta koordinators un SIF).</p> <p>2) LSK regulāri informēja SIF par dažādām pakalpojuma sniegšanā radušajām problēmām un krīzes situācijām, tostarp saistībā ar COVID un izsludināto karantīnu.</p> <p>3) Sociālie darbinieki/ s regulāri, tikās individuāli ar sociālajiem mentoriem, lai pārspriestu klientu individuālo sociālekonomiskās iekļaušanas plānu, radušās</p>

		<p>atbildības jomas, kā arī, ja radīsies nepieciešamība, piesaistīti papildus speciālisti (piem. psihologs, jurists, citi LSK darbinieki u.c.);</p> <p>5) Regulāri par visām darbībām, identificētajiem riskiem un plānotajiem pasākumiem to novēršanai vai mazināšanai, tiks informēts Pasūtītājs.</p>	<p>problēmas un iespējamus risinājumus.</p> <p>Regulāri sociālajiem darbiniekiem un sociālajiem mentoriem tika nodrošinātas supervīzijas - gan kopējās, gan individuālās. Kopumā perioda laikā notika 20 kvalifikācijas celšanas apmācības un 8 supervīzijas sociālajiem darbiniekiem un sociālajiem mentoriem (1-3h garumā).</p> <p>4) Pēc PMC administrācijas izdotā rīkojuma, ka PMC uz vietas vienlaicīgi var atrasties 2 LSK darbinieki, obligāti izmantojot sejas maskas tika sasaukta sapulce. Tajā tika lemts, ka darbs tiks turpināts, mainoties sociālajiem mentoriem dienas laikā, veidojot darba laika grafikus. Vienam sociālajam darbiniekam būs jābūt uz vietas katru dienu. Sadarbība ar tulkiem un Cilvēktiesību centra juristiem turpināja notikt virtuāli, t.i., telefoniski, Whatsapp, pieaicinot klientus, kam nepieciešama juridiskā palīdzība. Ar klientiem, kas dzīvo ārpus PMC, sociālie darbinieki un sociālie mentori komunicēja attālināti, ar tulka palīdzību (telefoniski).</p> <p>5) LSK no saviem resursiem sociālajam darbiniekam un sociālajiem mentoriem COVID-19 laikā regulāri nodrošināja sejas maskas un dezinficējošos līdzekļus pakalpojuma sniegšanas telpās.</p> <p>5) Pasūtītājs tika regulāri informēts par dažādiem apgrūtinājumiem un problēmsituācijām šī perioda laikā. Kopumā pakalpojums šajā</p>
--	--	---	---

			periodā tika sniegts kvalitatīvi, līgumā noteiktajos ietvaros, tostarp karantīnas laikā.
Augsts	Personāls	<p>1) Pakalpojuma sniegšanas koordinators, sociālais darbinieks, sociālie mentori ikdienā pildīs līgumā noteiktās prasības;</p> <p>2) LSK nodrošinās personāla piesaisti un nodarbināšanu, saskaņā ar līgumā noteiktajām prasībām un atbilstoši LR likumdošanas aktiem;</p> <p>3) LSK nodrošinās personāla profesionālās kompetences celšanu – dalība apmācībās, semināros, konferencēs, darba grupās, pieredzes apmaiņās ar Latvijas un ārvalstu ekspertiem par bēgļu uzņemšanas un efektīvas palīdzības sniegšanas jautājumiem;</p> <p>4) LSK regulāri nodrošinās personāla supervīziju gan grupās, gan individuāli, ja nepieciešams (konsultatīvs atbalsts, speciālistu darbībai paredzēts metožu kopums ar mērķi uzlabot speciālista profesionālo kompetenci un sniegt viņam psiholoģisko atbalstu, lai paaugstinātu darba kvalitāti);</p>	<p>1) Pakalpojuma sniegšanas laikā tika pildītas visas līgumā noteiktās prasības, pārkāpumi netika konstatēti.</p> <p>2) LSK regulāri piesaistīja personālu pakalpojuma sniegšanai un nodrošināja aizvietojamību darbinieka prombūtnes laikā.</p> <p>3) LSK regulāri nodrošināja personāla profesionālās kompetences celšanu, organizējot apmācības un kvalifikācijas celšanas pasākumus, (kopumā – 20), kā arī piedalījās vairākās valsts iestāžu un nevalstisko organizāciju darba grupās, diskusijās, kas saistītas ar patvēruma meklētāju un bēgļu integrāciju Latvijā, tostarp viņu situāciju COVID-19 un karantīnas laikā.</p> <p>LSK pakalpojuma sniegšanas laikā regulāri komunicēja ar ANO bēgļu aģentūras (UNCHR) Ziemeļeiropas nodaļas pārstāvjiem, lai informētu par pakalpojuma sniegšanas gaitu un patvēruma meklētāju un bēgļu situāciju Latvijā, jo īpaši COVID-19 laikā, kā arī sadarbojās ar Starptautisko Sarkanā Krusta un Pasmēness biedrību federāciju, lai apmainītos ar informāciju par darbu ar patvēruma meklētājiem un bēgļiem COVID apstākļos. Tāpat turpinājās sadarbība ar Tiesībsarga biroju un Cilvēktiesību centru.</p> <p>4) Sociālie darbinieki un sociālie mentori piedalījās 8 supervīzijās (kopumā 18 h). Atsevišķas</p>

			supervīzijas (kopējo ietvarā), kā minēts, notika trijiem sociālajiem mentoriem un vadošajam sociālajam darbiniekam).
Augsts	Finanses	<p>1) Iepirkuma līgumā noteiktās finanšu darbības veiks LSK grāmatvedis;</p> <p>2) LSK grāmatvedis ikdienā sekos līdzi un izvērtēs iespējamos finanšu risku draudus;</p> <p>3) LSK grāmatvedis regulāri sniegs atskaites pakalpojuma sniegšanas koordinatoram par projekta finansiālo situāciju, caurspīdīgas un saprotamas finanšu plūsmas nodrošināšanai</p> <p>4) LSK grāmatvedis un pakalpojuma sniegšanas koordinators projekta finanšu plūsmu prezentēs LSK ģenerālsekretāram 1 reizi 3 mēnešos;</p> <p>5) LSK (sociālais darbinieks) regulāri sekos līdzi, lai nerastos dubultā finansējuma risks, piemēram, lai sociālais mentors vienlaicīgi savā darba laikā, nestrādātu algotu tulka darbu, tulkojot savam klientam;</p> <p>6) LSK sekos līdzi, lai vienas un tās pašas aktivitātes īstenošanai netiktu izmantots cits finansējuma avots.</p>	<p>1) Pakalpojuma sniegšanas laikā LSK grāmatvedis sekmīgi veica līgumā noteiktās finanšu darbības.</p> <p>2) LSK grāmatvedis regulāri sekoja līdzi un izvērtēja pakalpojuma sniegšanas finanšu riska draudus.</p> <p>3) LSK grāmatvedis un koordinators regulāri tikās un analizēja projekta finansiālo situāciju, caurspīdīgas un saprotamas finanšu plūsmas nodrošināšanai.</p> <p>4) LSK grāmatvedis un pakalpojuma sniegšanas koordinators prezentēja pakalpojuma sniegšanas finanšu plūsmu LSK ģenerālsekretāram 1 reizi 3 mēnešos.</p> <p>5) Perioda laikā sociālais darbinieks regulāri sekoja līdzi, lai nerastos dubultais finansējums, nodrošinot, ka sociālais mentors vienlaicīgi sava darba laikā nestrādātu algotu tulka darbu. Šādas situācija netika atklāta.</p> <p>6) LSK regulāri sekoja līdzi, lai vienas un tās pašas aktivitātes īstenošanai netiktu izmantots cits finansējuma avots. Šādas situācijas netika atklātas.</p>
Augsts	Īstenošana	<p>1) Iepirkuma līgumā noteikto aktivitāšu īstenošanas laikā LSK izpildīs visas noteiktās aktivitātes;</p> <p>2) LSK pārstāvji regulāri piedalīsies valsts līmeņa sanāksmēs/ darba grupās (LR Iekšlietu ministrija, Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde, nevalstiskās organizācijas u.c.), kā arī Starptautiskās Sarkanā Krusta un Sarkanā Pusmēness Federācijas 190 dalībvalstu Migrācijas kopsapulcēs, tādā</p>	<p>1) Pakalpojuma sniegšanas laikā tika īstenotas visas līgumā noteiktās aktivitātes, par ko regulāri, katru mēnesi, papildus ikmēneša atskaitēm, sociālo darbinieku un sociālo mentoru sanāksmēs piedalījās arī Pasūtītāja pārstāvji.</p> <p>2) LSK pārstāvji pārskata perioda laikā regulāri piedalījās sanāksmēs</p>

	<p>veidā sekojot līdzī aktualitātēm Latvijā un pasaulē, apzinot bēgļu un patvēruma meklētāju vajadzības un to uzņemšanas darba procesus;</p> <p>3) Tiks izstrādāts risku vadības un pasākumu plāns, regulāri analizējot esošo situāciju un nepieciešamības gadījumā veicot uzlabojumus;</p> <p>4) Gadījumā, ja negaidīti strauji, vienlaicīgi palielināsies klientu skaits (atsevišķi gan no Eiropas Savienības pārvietošanas programmas ietvaros uz Latviju pārvietotajiem patvēruma meklētājiem, gan personām, kas ierodas Latvijā patstāvīgi), lai notiktu operatīva atbalsta sniegšana, vadošais sociālais darbinieks informēs LSK koordinātoru, tiks piesaistīti papildus sociālie mentori (nepieciešamības gadījumā arī sociālie darbinieki) atbilstoši cilvēku skaitam; informēs Pasūtītāju par nepieciešamību saskaņot darbinieku skaita pieaugumu; vadošais sociālais darbinieks sadalīs mērķa grupu sociālajiem mentoriem; kamēr nebūs piesaistīti jauni sociālie mentori (nepieciešams laiks potenciālo darbinieku atlasei, profesionālās pieredzes atbilstības noteikšanas procedūras veikšanai, saskaņošanai ar Pasūtītāju), tikmēr vadošais sociālais darbinieks proporcionāli pēc skaita (līdzīgs cilvēku skaits uz 1 sociālo mentoru) nozīmēs klientus esošajiem sociālajiem mentoriem.</p> <p>5) Gadījumā, ja <u>strauji samazināsies klientu skaits</u> (kritiskā robeža – 30 klienti), LSK sociālais darbinieks informēs projekta koordinātoru un vadību, informēs par to nekavējoties Pasūtītāju par nepieciešamību veikt grozījumus līgumā, kā arī samazinās sociālo mentoru skaitu.</p> <p>6) <u>COVID pandēmijas risks</u>. Visi LSK darbinieki ievēro visus drošības pasākumus COVID prevencijai, ir nodrošināti ar aizsardzības līdzekļiem. Ja saslimst kāds LSK Sociālais darbinieks vai sociālais mentors, par to nekavējoties tiek ziņots PMC</p>	<p>un darba grupās (pēc ārkārtējās situācijas Valstī izsludināšanas - attālināti, dažādās interneta platformās), stāstot par pakalpojuma īstenošanas aktualitātēm, sasniegtajiem rezultātiem un izaicinājumiem, kā arī Starptautiskās Sarkanā Krusta un Sarkanā Pūsmēness Federācijas 192 dalībvalstu Migrācijas kopsapulcēs, tādā veidā sekojot līdzī aktualitātēm Latvijā un pasaulē, apzinot bēgļu un patvēruma meklētāju vajadzības, īpaši COVID-19 krīzes laikā.</p> <p>3) Jauns risku vadības un pasākumu plāns šajā periodā netika izstrādāts (jau iepriekšējā periodā tika papildināts esošais, ar diviem riskiem, sadaļā “Īstenošana” un sadaļā “Personāls” (sk. zemāk).</p> <p>4) Šobrīd riska “klientu nekontrolēts pieaugums” izpildīšanās ir ļoti zema, jo COVID krīzes pasaulē dēļ liels klientu skaita pieplūdums nav novērojams, tieši otrādi – tas krītas.</p> <p>5) Šobrīd klientu skaits ir uzskatāms par stabilu, t.i., perioda laikā, mēnesī vidēji tiek apkalpoti 80 klienti. Ir pamats prognozēm, ka politiskie bēgļi no Baltkrievijas, iespējams, arī no Krievijas, turpinās ierasties Latvijā. LSK sociālais darbinieks regulāri seko līdzī klientu skaita kritumam, vai pieaugumam.</p> <p>6) Perioda laikā PMC tika izsludināta karantīna un centrs tika uz mēnesi slēgts, bez iespējām klientiem pamest centru. Kamēr klienti atradās karantīnā, ar viņiem tika strādāts attālināti un</p>
--	---	--

		<p>administrācijai, uzskaitot klientus, ar kuriem darbinieks bijis kontaktā. No PMC puses tiek izsaukta dezinfekcijas grupa un visas telpas tiek dezinficētas. Darbinieks, atrodas izolācijā, kā arī tie, kas bijuši ar viņu kontaktā – gan darbinieki, gan klienti. PMC regulāri tiek mērīta temperatūra visiem darbiniekiem un klientiem, ja kāds ir bijis kontaktā ar COVID slimu personu, nekavējoties tiek izolēts speciāli paredzētā karantīnas zonā. LSK darbinieks neapmeklē darbu un visi, kas ar viņu bijuši kontaktā atrodas pašizolācijā un veic COVID testus. Tikmēr LSK nodrošina darbinieka aizvietošanu. Sīkāk visas darbības ir aprakstītas pilnveidotajās LSK stratēģijās “Rīcības stratēģija par pakalpojuma un sociālekonomiskā atbalsta sniegšanu patvēruma meklētājiem uzreiz pēc viņu ierašanās Latvijā PIRMS bēgļa vai alternatīvā statusa saņemšanas” un “Rīcības stratēģija par pakalpojuma un sociālekonomiskā atbalsta sniegšanu patvēruma meklētājiem PĒC bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanas” (sk. ziņojuma VIII sadaļu)</p>	<p>viņiem tika sniegts psihoemocionāls atbalsts un visa informācija, kas attiecas uz karantīnā pavadāmo laiku. Komunikācija notika nepārtraukti. Ārpusē PMC dzīvojošiem klientiem netika konstatēts COVID-19. Perioda laikā saslima viena LSK sociālā mentore, vakcīnas saņēma 5 darbinieki no 10.</p>
<p>Augsts</p>	<p>Juridiskie riski</p>	<p>1) LSK regulāri sekos līdzi un izvērtēs iespējamos juridiskos riskus saistībā ar līgumā noteikto aktivitāšu izpildi; 2) LSK strādās atbilstoši līgumā noteiktajam - atbilstoši Ministra kabineta 2016.gada 9.februāra noteikumu Nr.102 “Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 9.1.4. specifiskā atbalsta mērķa “Palielināt diskriminācijas riskiem pakļauto personu integrāciju sabiedrībā un darba tirgū” 9.1.4.4. pasākuma "Dažādību veicināšana (diskriminācijas novēršana)" (turpmāk – MK noteikumi) 32.punktā, 33.punktā un Ministru kabineta 2015.gada 2.decembra rīkojuma Nr. 759 “Rīcības plānā personu, kurām nepieciešama starptautiskā aizsardzība, pārvietošanai un uzņemšanai Latvijā” (turpmāk – Rīcības plāns)</p>	<p>LSK regulāri sekoja līdzi un analizēja juridiskos riskus attiecībā uz līgumā noteikto aktivitāšu izpildi un strādāja atbilstoši līgumā noteiktajam. Juridisko jautājumu aspektā nebija nepieciešamības piesaistīt juristu. Lai veicinātu sociālo mentoru un sociālo darbinieku izglītību ar patvēruma meklētājiem un bēgļiem saistītos juridiskajos jautājumos, darbinieki regulāri sazinās ar Latvijas Cilvēktiesību centra juristiem, LR Tiesībsarga biroju. Tāpat LSK šī perioda laikā regulāri konsultējās ar PMLP Patvēruma meklētāju nodaļas ekspertiem un Robežsardzi juridiskajos jautājumos.</p>

		<p>3.7.punktā un 3.8.punktā minētajiem paredzētajiem pasākumiem;</p> <p>3) Nepieciešamības gadījumā juridisko jautājumu aspektā LSK piesaistīs pieredzējušu juristu;</p> <p>4) Aktivitāšu īstenošanas laikā jebkuru šaubu gadījumā, kas attiecas uz noslēgtā līgumu īstenošanu, LSK koordinators konsultēties ar Pasūtītāja kontaktpersonu līguma izpildes jautājumos;</p> <p>5) LSK sekos patvēruma meklētāju un personu ar bēgļa vai alternatīvo statusu datu drošības aspektiem visos pakalpojuma sniegšanas etapos.</p>	<p>LSK regulāri sekoja līdz patvēruma meklētāju un personu ar bēgļa vai alternatīvo statusu datu drošības aspektiem visās pakalpojuma sniegšanas aktivitātēs.</p>
Vidējs	Mediji sabiedrības attieksme	<p>1) Saistībā ar personu, kurām nepieciešama starptautiskā aizsardzība, uzņemšanas procesu Latvijā, līdz šim novērota izteikta sabiedrības un mediju interese. Informācija, ievērojot līgumā noteikto personu datu konfidencialitāti, LSK programmas īstenošanas laikā līdz šim regulāri sniegta un tiks sniegta visiem Latvijas vadošajiem medijiem (televīzija, laikraksti, interneta ziņu portāli, radio), atsaucoties uz žurnālistu aicinājumiem sniegt intervijas;</p> <p>2) nepieciešamības gadījumā tiks organizēti LSK pasākumi mediju informēšanai saistībā ar sociālo darbinieku un sociālo mentoru pakalpojuma sniegšanu;</p> <p>3) LSK aktīvi turpinās piedalīties Latvijā rīkotajās konferencēs, semināros un diskusijās (piem., LR Saeimā, dažādu vēstniecību, pašvaldību un NVO organizētos pasākumos), kas saistītas ar bēgļu uzņemšanas procesiem Latvijā un citviet pasaulē. LSK regulāri informēs pasākumu dalībniekus, kā arī, izmantojot LSK komunikācijas tīklus (mājaslapa www.redcross.lv, Facebook profils www.facebook.com/LatvijasSarkanaisKrusts, LSK ikmēneša e-avīze u.c.) par Sociālā darbinieka un sociālā mentora pakalpojumu nodrošināšanu patvēruma meklētājiem un personām ar bēgļa vai alternatīvo statusu Latvijā;</p>	<p>1) Pakalpojuma sniegšanas laikā netika novērota pastiprināta mediju un sabiedrības uzmanība pakalpojuma sniegšanas gaitai;</p> <p>2) Tā kā interese par pakalpojuma sniegšanu no masu mediju puses bija zema, nebija nepieciešamības organizēt pasākumus mediju informēšanai;</p> <p>3) Pakalpojuma sniegšanas laikā LSK aktīvi piedalījās Latvijā rīkotajās semināros un diskusijās, kas saistītas ar patvēruma meklētāju un personu, kas ieguvušas statusu situāciju Latvijā, integrāciju sabiedrībā, piemēram, jaunā “Imigrācijas likumprojekta” apspriešanu.</p> <p>Katru mēnesi LSK sagatavoja informāciju par iepriekšējā mēnesī sociālā darbinieka un sociālā mentora pakalpojumu nodrošināšanu patvēruma meklētājiem un personām ar bēgļa vai alternatīvo statusu, izvietojot informāciju LSK komunikācijas tīklos (mājaslapā www.redcross.lv, Facebook profilā www.facebook.com/LatvijasSarkanaisKrusts).</p>

	<p>4) LSK turpinās pretdiskriminācijas, cilvēktiesību, sociālās integrācijas, pilsoniskās sabiedrības, tolerances jomu veicināšanu. Tas tiks veikts ar mērķi mazināt šķēršļus Latvijas pilsoniskās sabiedrības izaugsmei un veicināt iedzīvotāju pilsoniskās līdzdalības prasmes un iespējas iesaistīties sabiedrībai nozīmīgu, aktuālu un kopīgu jautājumu risināšanā. Uzkrātā LSK pieredze un aktīvā darbība Latvijas pilsoniskās līdzdalības veicināšanai ir nozīmīgs resurss patvēruma meklētāju un personu ar bēgļa vai alternatīvo statusu integrācijas procesa uzlabošanai un sabiedrības tolerances attieksmes pret patvēruma meklētājiem un bēgļiem veicināšanā.</p>	<p>LSK regulāri izvietoja savā mājas lapā un sociālajos tīklos informāciju par dažādiem patvēruma meklētāju un statusu ieguvušajiem.</p> <p>4) LSK turpināja pretdiskriminācijas, cilvēktiesību, sociālās integrācijas, pilsoniskās sabiedrības, tolerances jomu veicināšanu patvēruma meklētāju un personu ar bēgļa vai alternatīvo statusu integrācijas procesa uzlabošanai un sabiedrības tolerances celšanai pret patvēruma meklētājiem un bēgļiem.</p> <p><u>Galvenās papildus aktivitātes šajā jomā:</u></p> <p>LSK perioda laikā īstenoja projektu “Droši būt. Droši mācīties”, kura mērķis bija palīdzēt patvēruma meklētāju un jau statusu ieguvušajiem skolēniem attālinātās mācībās.</p>
--	---	---

XIII. Finanses

Līguma summa, saskaņā ar 2019. gada 4.novembra iepirkuma līgumu Nr. S-SIF-2019-22 par „Sociālā darbinieka un sociālā mentora pakalpojumu nodrošināšanu patvēruma meklētājiem un personām ar bēgļa vai alternatīvo statusu” sastādīja 532 800.00 EUR.

Par sociālā darbinieka un sociālā mentora pakalpojuma nodrošināšanu laika posmā no 2020. gada 1. decembra līdz 2021. gada 31. maijam ir veikta apmaksa 56 810 EUR bez PVN, “kas ir 10,66% no līguma summas vai 63,98% no šajos 6 mēnešos plānotā atbilstoši sociālo mentoru un sociālo darbinieku skaita prognozēm.

XIV. Sadarbības partneri, veiktās aktivitātes un publicitātes pasākumi

Jau iepriekšējos pakalpojuma sniegšanas periodos LSK komandai izveidojās un pārskata periodā turpinājās laba sadarbība ar dažādām valsts iestādēm (Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde, LR Labklājības ministrija, Nodarbinātības valsts aģentūra, LR Iekšlietu ministrija, Valsts Sociālās apdrošināšanas aģentūra, LR Kultūras ministrija, Sabiedrības integrācijas fonds u.c.), izglītības iestādēm (Rīgas 93. vidusskola, Rīgas Starptautiskā skola, Ropažu vidusskola, Ropažu pirmsskolas izglītības iestāde “Annele” u.c.), kā arī Rīgas un Ropažu sociālajiem dienestiem un Ropažu Bāriņtiesu, nevalstiskajām un ārvalstu organizācijām (biedrība “Gribu palīdzēt bēgļiem”, biedrība “Patvēruma “Drošā māja”, Latvijas Cilvēktiesību centru, Starptautiskā migrācijas organizācija, ANO Bēgļu aģentūra (UNHCR) u.c.).

Perioda laikā, lai uzlabotu savstarpēju sadarbību patvēruma meklētāju un personu, kas ieguvušas statusu, pakalpojuma sniegšanā, LSK vairākkārt tikās ar Cilvēktiesību centra pārstāvjiem, lai informētu par savām aktivitātēm, biedrību “Gribu palīdzēt bēgļiem” par jautājumiem saistībā ar PMC karantīnā esošajām personām un palīdzību tām.

Pakalpojuma periodā turpinājās sadarbība ar Ropažu novada Bāriņtiesu saistībā ar nepilngadīgajiem klientiem - patvēruma meklētājiem.

Šajā periodā vairākas reizes notika tikšanās ar Tiesībsarga biroja pārstāvjiem, lai pārspriestu patvēruma meklētāju un statusu ieguvušo esošo situāciju, vajadzības un izaicinājumus, kā arī sociālie mentori un sociālie darbinieki piedalījās Tiesībsarga apmācībās par cilvēktirdzniecības upuru atpazīšanu.

Perioda sniegšanas sākumā LSK, sadarbojoties ar SIF un biedrību “Gribu palīdzēt bēgļiem”, līdzīgi kā iepriekš, palīdzēja noorganizēt un izdalīt Ziemassvētku dāvanīgas PMC un ārpusē dzīvojošiem bērniem. Šie Ziemassvētki diemžēl atšķīrās no citiem COVID-19 epidemioloģisko apstākļu dēļ. Bērniem klātienē nebija iespējams noorganizēt Ziemassvētku pasākumu kā iepriekšējos gados (ar Salatēti, kinoseansu u.c.).

Tāpat arī citi pasākumi, COVID-19 pandēmijas ierobežojumu dēļ šajā periodā nevarēja tikt īstenoti.

Kā pozitīvo piemēru var minēt LSK īstenoto projektu “Droši būt, droši mācīties”³, kura ietvaros PMC patvēruma meklētāju bērniem tika sniegta palīdzība attālinātajās mācībās, ar profesionāla pedagoga palīdzību. Šī iniciatīva sniedza bērniem, skolu pedagogiem, kā arī sociālajiem mentoriem neatsveramu atbalstu attālinātā mācību formātā, jo īpaši PMC karantīnas laikā, kad bērniem netika pārtraukts pedagoga atbalsts. Pedagoģis ar bērniem strādāja attālināti, jo PMC telpās epidemioloģisku apsvērumu dēļ nedrīkstēja uzturēties neviens darbinieks, izņemot PMC Administrāciju.

Katru mēnesi LSK sagatavoja informāciju par iepriekšējā mēnesī sociālā darbinieka un sociālā mentora pakalpojumu nodrošināšanu patvēruma meklētājiem un personām ar bēgļa vai alternatīvo statusu, izvietojot informāciju LSK komunikācijas tīklos (mājaslapa www.redcross.lv, Facebook profilā www.facebook.com/LatvijasSarkanaisKrusts).⁴

LSK regulāri izvietoja savā mājas lapā un sociālajos tīklos informāciju par dažādiem patvēruma meklētāju un statusu ieguvušajiem, integrācijas pasākumiem, ko organizēja LSK, sadarbībā ar partneriem un kuros piedalījās patvēruma meklētāji un personas ar alternatīvo vai bēgļa statusu.

XV. Izaicinājumi un grūtības, turpmāk nepieciešamās darbības

Arī šajā periodā, līdzīgi kā iepriekšējos, ir saglabājušie tādi paši izaicinājumi (izglītība, dzīves vietas atrašana, nepietiekamais pabalsta apmērs, nodarbinātība, latviešu valodas nepietiekamās zināšanas u.c.). Plaši apskatītas šīs problēmas ir visos līdzšinējos LSK ziņojumos par pakalpojuma izpildi (6 mēnešu periodi), kā arī sniegts LSK redzējums šo problēmu risināšanai.

³ <https://www.redcross.lv/darbibas-jomas/projekti/projekts-drosi-but-drosi-macities/>

⁴ <http://www.redcross.lv/darbibas-jomas-2/socialais-atbalsts/sociala-darbinieka-un-sociala-mentora-pakalpojumu-nodrosinasana-patveruma-mekletajiem-un-personam-ar-begla-vai-alternativo-statusu-2019-2022/>

BANKAS KONTU ATVĒRŠANA

Kā izaicinājumu var minēt **bankas kontu atvēršanas jautājuma aktualizēšanu** personām ar alternatīvo statusu. Pēc šī jautājuma aktualizācijas, sadarbībā ar Sabiedrības integrācijas fondu, šis jautājums tiek risināts valdības līmenī, taču konkrēti risinājumi vēl nav panākti. Jau iepriekšējos ziņojumos minēts, ka bankas bieži atsakās atvērt kontus alternatīvo statusu saņēmušajiem klientiem un sociālie mentori ir spiesti vairākas reizes doties uz dažādām bankām un pierādīt, ka arī alternatīvo statusu saņēmušie klienti ir starptautiski aizsargājamas personas un nav korekti pieprasīt samaksu par bankas kontu atvēršanu. Šajā periodā atteikumu atvērt bankas kontus (bezmaksas) saņēma vairāki Baltkrievijas pilsoņi. Līdzīgi kā iepriekšējā periodā, neskatoties uz šo faktu, sociāliem mentoriem tomēr izdevās panākt, ka šiem cilvēkiem, pēc visu Rīgas banku (arī Latvijas Pasta) vairākkārtējiem apmeklējumiem, sarunām un argumentācijas ar personālu, bankas atvēra kontus bez maksas. Šajā periodā daži Baltkrievijas pilsoņi, kas saņēmuši alternatīvo statusu, nevēlējās vairākkārtīgi apmeklēt bankas un piekrita atvērt kontus par bankas pieprasīto summu.

DARBA TIRGUS ATVĒRŠANA PATVĒRUMA MEKLĒTĀJIEM

Šobrīd patvēruma meklētājs nevar strādāt, ja nav uzturējies Latvijā patvēruma meklētāja statusā vismaz 6 mēnešus.

Pateicoties Baltkrievijas pilsoņu aktivitātēm un Latvijas valsts politikai, šobrīd Saeimā otrajā lasījumā atrodas likumprojekts, kas paredz 6 mēnešu vietā noteikt 3 mēnešus, taču nav zināms, vai un kad tas tiks pieņemts. Šobrīd tas atrodas Saeimā 2.lasījumā.

Arī šobrīd, kad klients, kurš vēl nav saņēmis statusu, bet ir jau uzturējies Latvijā 6 mēnešus, varētu strādāt un prakse rāda, ka lielākā daļa to ļoti vēlas, tas nav iespējams, jo viņiem nav bankas konta. Līdz šim ir bijis tikai viens darba devējs, kas ir piekritis maksāt šādam klientam algu norēķinājuma maksājumam, neizmantojot bankas pakalpojumus. Piedāvājums strādāt no darba devējiem ir liels, bet birokrātisku apstākļu dēļ klients nevar uzsākt darbu, ko it kā formāli paredz likums. Turklāt, neatļaut oficiāli strādāt un maksāšana "skaidrā naudā" veicina nelegālo nodarbinātību un valsts nesāņem nodokļus, ko tā būtu varējusi iegūt no strādāt gribošiem patvēruma meklētājiem.

Ilgā statusa izskatīšanas laikā (kas var būt vairāk par 6 mēnešiem, līdz pat gadam) klienti zaudē savas profesionālās iemaņas, izmainās viņu psiholoģiskais stāvoklis un rodas citas blaknes no ilgstošas bezdarbības (piemēram, depresija, trauksme, alkohola lietošana, konfliktēšana, agresija pret valsti, kas neļauj strādāt un uzturēt savas ģimenes u.c.).

IZGLĪTĪBA (Latviešu valoda u.c.)

Šo jautājumu LSK ir aktualizējis vairākus gadus. Patvēruma meklētāju bērniem (skolēniem) izglītība netiek nodrošināta atbilstoši bērnu latviešu valodas zināšanām.

Risinājums varētu būt latviešu valodas apguve mazākiem bērniem, kas dzīvo PMC, **skolēniem** - paredzēt atsevišķu, viņu zināšanām nevis vecumposmam atbilstošu mācību vielu un mācību materiālus. Nodrošināt intensīvu valodas apguvi un individuālu mācību plānu katram bērnam, ņemot vērā viņa pamatzināšanas tādos mācību priekšmetos kā matemātika, fizika, ķīmija latviešu valoda u.c.

Statusu saņēmušajiem **pieaugušajiem** klientiem ir ļoti grūti atrast latviešu valodas kursus, jo par pieejamajiem kursiem ir liela sabiedrības interese, kas rezultējas ar ātri nokomplektētām grupām.

Piemēram, uz doto brīdi latviešu **valodas kursi Latviešu valodas aģentūrā ir nokomplektēti līdz 2022. gada maijam.**

Savukārt, pieteikšanos NVA piedāvātajiem latviešu valodas kursiem bezdarbniekiem nereti jāgaida vairākus mēnešus, bet, kad rinda pienākusi, persona jau ir atradusi darbu, līdz ar to tai šie kursi vairs nepienākas. Atrast piemērotus kursus strādājošiem arī ir izaicinājums, jo ir maz pieejami kursi, kas notiek pēc darba laika beigām. Risinājums varētu būt līdzīgs kā Vācijā – vismaz pusgadu pēc statusa saņemšanas ļaut klientam tikai mācīties valodu, lai vēlāk atrastu labāk apmaksātu darbu, jo tieši latviešu valodas neprasmes dēļ pat augsti kvalificēti speciālisti šobrīd strādā mazkvalificētus darbus par minimālo darba algu.

Tāpat 120 h īsi latviešu valodas kursi, kas tiek pasniegti patvēruma meklētājiem PMC, nav pietiekoši, lai iemācītos valodu, turklāt, kā atzīst paši klienti, lielākā daļa klientu nav motivēta mācīties, jo ir neziņa vai piešķirts statusu.

DZĪVESVIETAS ATRAŠANA PĒC STATUSA SAŅEMŠANAS

Problēma: Tiklīdz klients iegūst statusu, tam jāpamet PMC Muceniekos vai mēneša laikā pēc vienošanās ar administrāciju, taču pirmreizējs pabalsts, uzsākot patstāvīgu dzīvi ārpus PMC, ir 278 EUR, kuru, turklāt, pēdējā laikā kontu neatvēršanas dēļ pabalsta izmaksa kavējas. Turklāt, klients parasti nav atradis darbu un dzīvesvietu līdz statusa saņemšanai, kas apgrūtina viņa iespējas atrast dzīves vietu nepietiekamo līdzekļu dēļ (ikmēneša pabalsts 139 EUR).

Risinājums: Pabalsta paaugstināšana vai pagaidu mītne, "pusceļa māja", līdz klients atrod darbu, ir spējīgs pats maksāt par dzīvesvietas īrēšanu, vai pabalstu celšana.

Problēma: Atrast dzīvesvietu statusu saņēmušajiem, t.i., ar to saistīto pirmreizējo iemaksu pieprasījums, dārga īres maksa, izīrētāju nelaiņnā attieksme. Sociālie mentori sāk meklēt dzīvojamo vietu klientiem uzreiz pēc statusa saņemšanas, taču klienti pēc statusa saņemšanas nav gatavi uzsākt patstāvīgu dzīvi ārpus PMC, jo vispirms ir jāsāk meklēt darbu, ir nepietiekamas valodas zināšanas un mazs finansiāls atbalsts, lai uzsāktu patstāvīgu dzīvi.

Risinājums: Nodrošināt vismaz gada garumā "pusceļa māju" vai īres maksas segšanu vismaz gada garumā visiem statusu saņēmušajiem.

Problēma: Uzsākot patstāvīgu dzīvi, klientiem nav pietiekami līdzekļu, lai iekārtotu mājokli un iegādātos sadzīves lietas. PMLP projekts nodrošina "starta paku" 70 EUR apmērā un par šo summu klientam ir jāiegādājas nepieciešamās sadzīves lietas, taču, kā rāda prakse, tas ir nepietiekami mitekļa iekārtošanai, kurā bieži nav dzīvošanai nepieciešamās lietas (piem., gulta, ledusskapis, veļasmašīna, virtuves piederumi, dvieļi, gultas veļa utt.).

Risinājums: Palielināt "starta pakas" finansiālo apmēru atbilstoši reālām izmaksām.

Problēma: Patvēruma meklētājiem nav deklarēta dzīves vieta, kas apgrūtina uzreiz pēc statusa saņemšanas saņemt sociālo palīdzību, kā arī iespēju izmitināt klientus īslaicīgajās uzturēšanās mītnēs, jo pastāv prasība būt deklarētām Rīgā (klienti pārsvarā vēlas dzīvot un strādāt Rīgā). Tāpat gadījumos, kad jāiesaista bāriņtiesa, ir problēmas, jo klienti nav deklarēti nevienā pašvaldībā. Īpašnieki ļoti nelabprāt deklarē klientus, jo tad saimniekam ir jāreģistrējas VID, lai oficiāli maksātu nodokļus par dzīvokļa izīrēšanu, ko viņi darīt nevēlas.

Risinājums: Deklarēt klientus PMC, piemēram, uz noteiktu laiku.

Problēma: Patvērumu meklētājiem pārsvarā tulks psihologa pakalpojuma saņemšanai nav bijis nodrošināts pietiekamā apjomā. Psihologs ir nepieciešams gandrīz katram trešajam klientam, kas pārcietis vardarbību, ticis vajāts utt.

Risinājums: Nodrošināt pastāvīgu finansējumu psihologa konsultācijām un tulkiem, lai mazinātu trausmi, depresiju utt.

SOCIĀLĀ AIZSARDZĪBA

Patvēruma meklētājiem nav iespējas piemērot Latvijas normatīvos aktus attiecībā uz vardarbību ģimenē, proti, vardarbības ģimenē gadījumā nav iespējama varmākas nošķiršana no upura. Tāpat nav iespējams saņemt sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, ievieojot upuri ar/ bez bērniem krīzes centrā, ja viņa/-š cieš no vardarbības. Ir bijuši šādi divi gadījumi iepriekšējos periodos. Vienā gadījumā vardarbīgo vīru bija iespēja ar tiesas lēmumu nelaist tuvāk par 100 metriem no PMC, jo viņš, atšķirībā no sievas, nedzīvoja PMC, otrajā gadījumā nebija šāda iespēja. Sociālais darbinieks, vienojoties ar Resursu centru sievietēm “Marta”, atrada iespēju palīdzēt cietušajām sievietēm, nodrošinot psihologu, kas specializējas vardarbības gadījumos.

Risinājums: Veikt izmaiņas likumos, dodot iespēju saņemt rehabilitācijas pakalpojumus arī patvēruma meklētājiem bez deklarētās dzīvesvietas, jo Sociālais dienests var izskatīt iespēju piešķirt valsts apmaksātu RCS “Marta” psihologu sievietēm, kas cieš no vardarbības, ja viņas ir kaut kur deklarētas. Tāpat nepieciešams rast risinājumu par tulka piešķiršanu, jo tas nepienākas ārpus PMC vai no Tulku koordinācijas centra.

Problēma: Personām ar alternatīvo statusu, atšķirībā no personas ar bēgļa statusu, **nav iespējams saņemt lielāko daļu sociālos pabalstus:** valsts ģimenes pabalstu, bērna invalīda kopšanas pabalstu, bērna piedzimšanas pabalstu. Personām ar alternatīvo statusu ir īsāks VSAA izmaksātais pabalsta ilgums – 7 mēneši, personām ar bēgļa statusu – 10 mēneši.

Risinājums: Vienādot alternatīvo statusu saņēmušo tiesības ar bēgļa statusu saņēmušo tiesībām, kā to paredz Rīcības plāns⁵, jo abas ir personas, kas saņēmušas starptautisku aizsardzību. Šis jautājums ir skatīts neskaitāmās darba grupās, bet līdz šim bez jēlkādiem risinājumiem no atbildīgajām institūcijām,

XVI. Secinājumi un ieteikumi, priekšlikumi / ierosinājumi turpmākai pakalpojuma īstenošanai.

Arī secinājumi, ieteikumi, un priekšlikumi šajā periodā ir līdzīgi kā iepriekšējos periodos:

- Pakalpojuma sniegšanas periods klientiem pēc statusa saņemšanas (12 mēneši) atsevišķos gadījumos (atkarīgs no klienta novērtējuma sarežģītības pakāpes) ir pārāk īss, lai sekmīgi īstenotu klienta sociālekonomisko plānu un iekļaušanos sabiedrībā. Tam ir nepieciešami vismaz divi līdz trīs gadi atsevišķos gadījumos (Lietuvā, piemēram, paredzēti 3 gadi), lai pirmkārt, klients, varētu apgūt labā līmenī latviešu valodu un tikai tad uzsākt darba gaitas.
- Ja pakalpojums ilgst 12 mēnešus, tad pēc pakalpojuma sniegšanas beigām nodrošināt pakalpojuma pēctecību, piemēram, izvērtēt iespēju, lai sociālā mentora pakalpojumu nodrošinātu Sociālais dienests vai cita institūcija. Līdz šim LSK pēc klientu lietu slēgšanas, izvērtējot viņu situāciju, un ja tā ir sarežģīta, vienmēr ir rakstījusi Sociālajam dienestam vēstuli

⁵ 2015.g. MK rīkojums 2015. gada 2. decembra Ministru kabineta rīkojumu Nr.759 „Rīcības plāns personām, kurām nepieciešama starptautiska aizsardzība, pārvietošanai un uzņemšanai Latvijā”

ar informāciju par klienta vajadzībām un situācijām, lūdzot pārņemt klienta sociālā gadījumā vadību. Līdz šim laba sadarbība šajā jautājumā ir izveidojusies arī ar “Gribu palīdzēt bēgļiem”, kurus sociālais darbinieks un sociālais mentors papildus informē par šādiem klientiem un līdz šim Gribu Palīdzēt Bēgļiem ir radusi risinājumus “sarežģītiem klientiem”, palīdzot viņiem pēc LSK pakalpojuma beigām, savu projektu ietvaros.

- Rast iespēju pārskatīt 2015. gada 2. decembra Ministru kabineta rīkojumu Nr.759 “Rīcības plāns personu, kurām nepieciešama starptautiskā aizsardzība, pārvietošanai un uzņemšanai Latvijā” atbilstību šī brīža situācijai (pabalstu lielumu pārskatīšana u.c.) un īstenot Rīcības plānā noteiktos pasākumus.